

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

la proiectul Planului de acțiuni al Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații pentru anul 2022

Perioada de consultare publică pe marginea Planului de acțiuni al Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (denumită în continuare ANCOM sau Autoritatea) pentru anul 2022, publicat pe pagina de internet a ANCOM la data de 13 decembrie 2021, s-a încheiat la data de 14 ianuarie 2022.

Observațiile și propunerile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare publică sunt detaliate în continuare, împreună cu poziția Autorității față de acestea.

I. PROPUNERI DE COMPLETARE A PLANULUI CU ACȚIUNI NOI

1. Un respondent propune introducerea unei noi acțiuni în primul trimestru al anului 2022, privind stabilirea obligațiilor de acoperire care vor fi impuse câștigătorilor procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a spectrului radio disponibil în benzile de frecvențe de 700 MHz, 1500 MHz și 3400-3800 MHz, precum și a procedurii detaliate de măsurare a acoperirii.

Propunerea este argumentată astfel: Obligațiile de acoperire generează costuri semnificative, care trebuie luate în calcul la realizarea planurilor de afaceri, iar procedura de măsurare este o parte esențială a obligațiilor de acoperire, care permite operatorilor să aibă o viziune completă cu privire la amploarea acestora.

Opinia ANCOM:

ANCOM recunoaște importanța acestui subiect pentru operatori, fapt pentru care a și acordat o atenție deosebită capitolului „Obligații de acoperire” din proiectul de caiet de sarcini pentru organizarea procedurii de selecție competitive în vederea acordării unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz, organizând o consultare publică suplimentară, strict pe acest subiect, la sfârșitul anului 2019.

Cu acea ocazie, având în vedere și iminența apariției actului normativ ce urma să dispună cu privire la autorizarea producătorilor de tehnologii, echipamente și programe software utilizate în cadrul infrastructurilor informatice și de comunicații de interes național, precum și în rețelele de comunicații electronice prin intermediul cărora se asigură servicii de comunicații electronice de tip 5G¹, a Setului european de instrumente pentru securitate cibernetică a rețelelor 5G, precum și, ulterior, a proiectului de act normativ elaborat pentru transpunerea în legislația națională a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, ANCOM a amânat finalizarea acestei acțiuni, la momentul respectiv, considerând că stabilirea obligațiilor de acoperire este o acțiune

¹ Actul normativ adoptat – Legea nr. 163/2021 – a avut în vedere și Memorandumul de înțelegere intervenit în anul 2019 între Guvernul României și Guvernul Statelor Unite ale Americii.

complexă, care trebuie să țină cont de toți factorii care pot avea un impact major asupra investițiilor, fie în sensul facilitării (a se vedea posibilitatea de „spectrum sharing” și „spectrum leasing”, facilitarea lucrărilor de construcții pentru unele situații etc.), fie în sensul îngreunării îndeplinirii unor obligații (necesitatea înlocuirii echipamentelor neconforme).

ANCOM precizează că, în elaborarea capitolului de obligații de acoperire al caietului de sarcini care va sta la baza viitoarei proceduri de selecție, va lua în considerare observațiile operatorilor formulate cu ocazia ultimei consultări publice din 2019, corelat cu noul context apărut odată cu finalizarea procesului legislativ.

Astfel, considerăm că o consultare separată pe acest capitol nu este relevantă fără luarea în considerare și a celorlalte prevederi ale documentelor ce vor face parte din documentația procedurii de selecție (proiect de hotărâre a Guvernului ce se referă la taxa de licență, proiectul deciziei ce se referă la tariful de utilizare a spectrului, alte prevederi ale caietului de sarcini etc.), motiv pentru care propunem o consultare publică unitară, a întregii documentații a procedurii de selecție, care să ofere celor interesați toate datele necesare, astfel încât observațiile să fie formulate în deplină cunoștință de cauză.

Pe de altă parte, obligațiile de acoperire au fost întotdeauna parte a caietului de sarcini aferent unei proceduri de selecție, acest aspect decurgând de altfel din cadrul legal în vigoare, iar această modalitate de abordare se va putea regăsi și în procedura de selecție ce urmează a fi organizată.

2. Un respondent propune completarea Planului de acțiuni al ANCOM cu un punct privind realizarea unei analize pragmatice referitoare la cantitatea minimă de spectru radio pe care un participant la o licitație de spectru o poate oferta, în așa fel încât, chiar și la o eventuală cesiune a drepturilor de utilizare, cantitatea de spectru rămasă să-i poată oferi posibilitatea prestării în continuare a unor servicii de comunicații electronice de bandă largă cu o viteză de transfer a datelor la utilizatorul final în direcția descendentă (downlink) de cel puțin 100 Mbps.

Având în vedere că acțiunea nr. 26 are termen propus de realizare trim. II 2022, respondentul este de părere ca analiza anterior menționată ar trebui să aibă termen chiar în trim. I 2022.

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul susține că această analiză este întemeiată pe unul din obiectivele Codului european al comunicațiilor electronice, care solicită autorităților naționale de reglementare să creeze condițiile ca în toate gospodăriile să fie disponibilă o rețea de comunicații electronice capabilă să furnizeze o viteză de descărcare a datelor de cel puțin 100 Mbps. Având în vedere că în zonele rurale cea mai profitabilă soluție, conform opiniei respondentului, este furnizarea unor servicii de tip FWA și că este necesară o cantitate minimă de spectru radio pentru a furniza servicii la o asemenea calitate, respondentul consideră că este oportună o decizie a ANCOM în acest sens, inclusiv pentru a evita situații în care operatorii teaurizează spectrul radio, invocând ineficiența comercială.

Totodată, conform unei analize realizate intern de către respondent (similară celei pe care acesta o solicită Autorității), a rezultat faptul că există o cantitate minimă de spectru radio de 10 MHz FDD (echivalent cu 15 MHz TDD), care se află la limita de jos a rentabilității și cu care se pot obține viteze de cel mult 90 Mbps, această regulă fiind mai pregnantă pentru spectrul radio în benzi de peste 1 GHz. În obținerea acestui rezultat, respondentul s-a bazat pe faptul că prestarea de servicii de comunicații electronice prin intermediul spectrului radio implică niște costuri inerente, care sunt formate din taxa minimă de licență, tariful de utilizare a spectrului și costurile cu echipamentele radio. În sprijinul considerațiilor sale, respondentul anexează un tabel cuprinzând toate situațiile de alocări de subbenzi de frecvențe radio, efectuate de-a lungul timpului de Autoritate în vederea furnizării de rețele publice și de servicii de comunicații electronice, în cuprinsul căruia a identificat o conexiune între cantitățile de spectru alocate și lansarea comercială a serviciilor, bazându-se pe cele trei criterii enunțate mai sus.

Concluzia respondentului este că trebuie neapărat evitate pe viitor situații în care un ofertant își poate adjudeca, în benzi peste 1 GHz, cantități de spectru de genul: 5 MHz TDD în banda de 2100 MHz, 5 MHz TDD în banda de 3500 MHz, 10 MHz FDD în banda de 2600 MHz, 10

MHz FDD în banda de 3500 MHz ori 15 MHz TDD în banda de 2600 MHz.

Opinia ANCOM:

Necesitatea stabilirii unei cantități minime de spectru pe care un operator ar trebui să o obțină/dețină în diverse benzi de frecvențe, care să reflecte cerințele de spectru minime pentru furnizarea de rețele publice și de servicii de comunicații electronice eficiente, atât din punct de vedere economic (comercial) cât și al utilizării spectrului radio, a fost enunțată la nivel de principiu de către ANCOM, în documentul „*Poziția ANCOM privind acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio disponibile în benzile de frecvențe 694-790 MHz, 790-862 MHz, 1427-1517 MHz, 2500-2690 MHz, 3400-3800 MHz și 24,25-27,5 GHz*”, elaborat și consultat public în anul 2019.

„În scopul asigurării premiselor pentru îndeplinirea acestor obiective, în cadrul procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a spectrului, pot fi implementate mai multe măsuri, cum sunt:

- *restricționarea cantității de spectru sub 1 GHz pe care un operator o poate obține în urma participării la procedura de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a spectrului, prin impunerea unei limite maxime (plafon) pentru cantitatea totală de spectru ce poate fi deținută de un operator în spectrul de frecvențe sub 1 GHz, însumând și cantitatea de spectru pe care o deține deja în benzile sub 1 GHz (800 MHz și 900 MHz);*
- *definirea unor pachete de spectru esențiale minim necesare pentru a garanta realizarea de rețele publice capabile să furnizeze servicii de comunicații mobile de date de calitate ridicată la nivel național și faptul că spectrul alocat va permite operatorilor care vor deține drepturile de utilizare să devină furnizori credibili de astfel de rețele și servicii;*
- *eventuala impunere a unei limite maxime pentru cantitatea totală de spectru pe care un operator o poate deține în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații mobile de bandă largă.”*

În accepțiunea ANCOM, *pachetul de spectru esențial minim necesar* reprezintă cantitatea de spectru minim necesară pentru operarea unei rețele viabile din punct de vedere tehnic și comercial.

Recunoscând meritele unei abordări care ia în considerare definirea unor pachete de spectru esențiale minim necesare, Autoritatea a decis totuși să nu impună, pe cale administrativă, cerințe de spectru minime prestabilite, în cadrul procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor în benzile în cauză, preferând să lase la latitudinea participanților la procedura de selecție stabilirea pachetelor de spectru individuale minim necesare, adecvate modelelor de afaceri proprii, pe care aceștia își propun să le obțină în urma desfășurării procedurii de selecție.

Autoritatea a avut în vedere faptul că instituirea unei astfel de măsuri necesită o analiză dificil de efectuat, care presupune luarea în considerare a mai multor factori ce țin atât de circumstanțele specifice pieței cât și de circumstanțe specifice fiecărui operator, opinie împărtășită inclusiv de unii respondenți la consultarea documentului de poziție anterior menționat. De altfel, o atare opinie este lesne de justificat în contextul în care analiza pe care respondentul o solicită Autorității nu se circumscrie numai celor trei tipuri de cheltuieli punctate de acesta – ce au, desigur, un aport important în quantumul costurilor vehiculate de operatori – ci include și cheltuieli de altă natură, a căror gestionare reprezintă strict apanajul furnizorilor de rețele publice și de servicii de comunicații electronice, în funcție de strategiile lor operaționale și comerciale, precum și de planurile lor de afaceri.

Totodată, în contextul progresului tehnologic în utilizarea spectrului radio, nu ar trebui exclusă *ab initio* posibilitatea unor noi modele de afaceri, noi tipuri de servicii sau noi metode de organizare a rețelelor, care să se depărteze substanțial de la practica consacrată în prezent, inclusiv sub aspectul necesarului de spectru armonizat WAPECS.

ANCOM reamintește faptul că spectrul de frecvențe disponibil pentru care vor fi acordate drepturi de utilizare este destinat furnizării de rețele MFCN, neutre tehnologic, și poate fi folosit

pentru a oferi o gamă largă de servicii de comunicații electronice, astfel încât definirea unui pachet de spectru esențial minim unitar nu este posibilă. Spectrul de frecvențe pus la dispoziție este compatibil cu o gama variată de modele de afaceri, ceea ce presupune că participanții la procedura de selecție sunt cei mai în măsură să-și stabilească pachetele de spectru minime individuale, necesare pentru a-și dezvolta modelele de afaceri proprii. Nu trebuie omis faptul că procedurile de selecție ale ANCOM sunt deschise atât pentru operatori care dețin deja un portofoliu semnificativ de resurse de spectru (în diferite benzi de frecvențe, care fac sau nu obiectul viitoarei proceduri de selecție) sau pentru operatori nou intrați pe piață ori care dețin deja resurse de spectru radio, însă nu în toate benzile de frecvențe ce fac obiectul procedurii de selecție, cât și pentru operatori existenți deja pe piață dar care nu au operat anterior în domeniul radiocomunicațiilor.

Conștientă fiind de complexitatea tuturor acestor premise, Autoritatea a urmărit să ofere flexibilitate maximă participanților în stabilirea cerințelor de spectru individuale minim necesare și obținerea pachetelor de spectru de care aceștia au nevoie, stabilind lărgimile minime ale blocurilor de frecvențe (loturi) ce vor face obiectul licitației, astfel încât să permită obținerea oricăror pachete de spectru dorite.

Abordarea ANCOM nu este în favoarea impunerii unei cantități minime de spectru pe care un participant la licitație ar trebui să o obțină în fiecare bandă de frecvențe, soluția pentru care optează fiind aceea a definirii și configurării de către operatori a pachetelor de spectru individuale minim necesare, luând în considerare tot spectrul de frecvențe disponibil în benzile de frecvențe care fac obiectul licitației (ținând seama inclusiv de cantitățile de spectru pe care fiecare operator le deține deja în diverse benzi). Tipul de procedură de selecție aleasă de ANCOM, respectiv procedură de selecție competitivă (licitație) combinatorie multi-benzi, permite partajarea în mod flexibil a cerințelor de spectru ale participanților la licitație, între mai multe benzi de frecvențe, substituibile într-o anumită măsură, precum și modificarea distribuției ofertelor pe parcursul licitației între diferitele categorii de blocuri de frecvențe din benzile de frecvențe care fac obiectul licitației.

Faptul că ANCOM nu va impune obținerea unor pachete de spectru esențiale minime prestabilite nu înseamnă însă că participanții la procedura de selecție nu ar trebui să-și stabilească pachetele de spectru minim necesare pe care își propun să le obțină, pentru a putea asigura atât satisfacerea cererii de servicii și dezvoltarea afacerilor pe care le derulează, cât și respectarea eventualelor cerințe de acoperire ce vor fi asociate drepturilor de utilizare a spectrului. Este de presupus că un solicitant de spectru diligent va face o astfel de analiză privind necesarul minim de spectru, în pregătirea strategiei sale de participare la procedura de selecție, cu luarea în considerare a unui plan de afaceri sustenabil.

Desigur, Autoritatea va avea în vedere implementarea în cadrul procedurii de selecție și a altor măsuri menite să asigure posibilitatea obținerii de către participanții la licitație a unor cantități de spectru suficiente pentru furnizarea de servicii la standardele de performanță și calitate permise de tehnologiile de ultimă generație, în special în benzile de frecvențe de capacitate mare. O astfel de măsură este limitarea cantității maxime de spectru radio pe care participanții la licitație o pot obține în unele benzi de frecvențe, cum sunt benzile sub 1 GHz, pentru acoperire, și benzile peste 3 GHz, pentru capacitate.

Cu alte cuvinte, Autoritatea efectuează, de fiecare dată când elaborează un caiet de sarcini pentru o procedură de selecție, o analiză în sensul celor creionate de respondent în propunerea sa, chiar dacă nu în totalitate de genul celei schițate de acesta în documentul transmis, deoarece ANCOM are în vedere și alte aspecte (trecute sub tăcere de respondent), ce rezidă în prerogativele și atribuțiile legale ale autorității de reglementare, în totalitatea lor. Prin urmare, considerăm că, de principiu, nu este necesară introducerea în proiectul Planului de acțiuni pe anul 2022 a unei poziții distincte referitoare la analiza solicitată de respondent.

De asemenea, ANCOM apreciază că, indiferent de anvergura și obiectivele analizei sale ce face parte integrantă din activitatea de elaborare a unui caiet de sarcini pentru o procedură de selecție, este greu (dacă nu imposibil) de previzionat ce operațiuni de cesionare ar putea avea loc între viitorii titulari de licențe, știut fiind că aceste acțiuni sunt subsecvente acordării drepturilor de utilizare, adjuocate în urma procedurii de selecție, și își pot avea izvorul într-o multitudine de

factori, nu toți fiind relaționați cu situația sectorului național de comunicații electronice.

În ceea ce privește propunerea respondentului ca în viitor să fie evitate situațiile în care un participant la o licitație de spectru pentru benzi de peste 1 GHz să poată oferta (și ulterior obține) cantități de spectru care, în opinia respondentului, s-au dovedit a fi nerentabile economic (cum ar fi: 5 MHz TDD în banda de 2100 MHz, 15 MHz TDD în banda de 2600 MHz, 10 MHz FDD în banda de 2600 MHz, 5 MHz TDD în banda de 3500 MHz, 10 MHz FDD în banda de 3500 MHz), opinia Autorității cu privire la cantitățile de spectru obținute de operatori, în urma unor proceduri de selecție anterioare, în diverse benzi de frecvențe (de ex. 2100 MHz TDD, 2600 MHz TDD, 2600 MHz FDD), este că aceste cantități au fost perfect compatibile cu standardele și performanțele tehnologiilor disponibile la momentul acordării drepturilor de utilizare în aceste benzi (UMTS în banda de 2100 MHz, LTE în banda de 2600 MHz) și corelate cu performanțele serviciilor aferente obligațiilor de acoperire impuse de Autoritate și asumate de operatori în cadrul acestor proceduri.

În opinia ANCOM, faptul că unele benzi de frecvențe au fost mai puțin utilizate de către unii operatori nu are drept cauză cantitatea de spectru prea mică deținută de aceștia în benzile respective, cât mai degrabă ține de strategia aleasă de fiecare operator, în funcție și de disponibilitatea pe piață a echipamentelor în acele benzi și de costurile pe care le implică achiziționarea echipamentelor în anumite benzi de frecvențe.

În cazul benzii 3,4 – 3,8 GHz, ANCOM accentuează că acordarea drepturilor de utilizare pentru furnizarea de rețele publice de tip MFCN, în regim de neutralitate tehnologică, a survenit în anul 2015, într-o perioadă în care piața națională de comunicații electronice era deja bine consolidată din punct de vedere concurențial, cu mai multe rețele publice prin intermediul cărora se furnizau servicii de comunicații electronice pe plan cvasi-național, la nivelul tehnologic al momentului desigur. Operatorii aveau la acel moment (și au și în prezent) mai multe opțiuni pentru furnizarea de servicii de transmisii de date, existând o paletă diversificată în acest sens ce include și resursa de spectru radio.

În aceste condiții, după șase ani de dezvoltare a rețelelor MFCN în banda 3,4 – 3,8 GHz, ANCOM nu a considerat oportun în 2021 (și-și menține poziția că nici în cazul viitoarei proceduri de selecție nu va fi necesar, în principiu) să stabilească limite minime pentru cantitatea de spectru ce poate fi adjudecată în banda în discuție, inclusiv din motive ce țin de statutul pe piață al celor interesați să achiziționeze drepturi de utilizare în banda amintită și de deținerile existente de resurse de spectru (așa cum s-a detaliat anterior).

Pe de altă parte, ANCOM recunoaște necesitatea implementării unor măsuri care să conducă la evitarea situațiilor în care unele drepturi de utilizare a frecvențelor nu sunt exercitate din motive ce nu țin de disponibilitatea pe piață a echipamentelor și care să descurajeze tezaurizarea spectrului radio.

De asemenea, este util de menționat, tot dintr-o perspectivă generală, că ANCOM poate evalua oportunitatea stabilirii unui plafon minim de deținere a spectrului în cazul unor benzi de frecvențe, cu ocazia procedurilor de selecție, în scopul de a evita o fragmentare excesivă a acestora.

Având în vedere argumentele expuse, ANCOM nu consideră oportună propunerea respondentului de a include, în Planul de acțiuni pentru anul 2022, o acțiune distinctă care să aibă drept scop „realizarea unei analize pragmatice referitoare la cantitatea minimă de spectru radio pe care un participant la o licitație de spectru o poate oferta”.

3. Un respondent propune introducerea unei noi acțiuni în trimestru I 2022, privind clarificarea modului de aplicare a Legii nr. 163/2021 privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G.

Propunerea este argumentată astfel: Modul de implementare a obligației de a utiliza numai echipamente autorizate trebuie clarificat printr-un ghid, recunoscut de toate autoritățile responsabile, astfel încât operatorii să aibă certitudine cu privire la întinderea acestei obligații și termenele aferente. În anul 2021 a fost prezentată o propunere de ghid, prin intermediul Asociației Operatorilor Mobili din România, pe care se poate întemeia și acțiunea ANCOM.

Opinia ANCOM:

Autoritatea mulțumește respondentului pentru propunere și îl asigură că înțelege pe deplin importanța actului normativ invocat pentru sectorul național de comunicații electronice, în ceea ce privește impactul implementării acestuia asupra dezvoltării viitoare în țara noastră a rețelelor de comunicații pe suport radio de bandă largă utilizând noile tehnologii.

Pe de altă parte, după cum bine cunoaște respondentul, implementarea în practică a Legii nr. 163/2021, începând de la autorizarea producătorilor de echipamente și până la controlul ulterior al aplicării normei, implică participarea mai multor instituții publice, ANCOM având unele atribuții în aplicarea acesteia. Prin urmare, Autoritatea nu poate să introducă o acțiune pe acest subiect în planul său de acțiuni, deoarece un eventual ghid de aplicare a legii elaborat exclusiv de ANCOM ar putea să privească doar atribuțiile legale ale ANCOM, atribuții ce se regăsesc în cadrul art. 9-10, 12 și 15 din Legea nr. 163/2021.

Fără doar și poate, ANCOM recunoaște necesitatea existenței unor clarificări privind aplicarea anumitor prevederi ale legii în cauză, utile tuturor entităților implicate, și va colabora cu acestea, conștientă fiind de implicațiile acestei legi în primul rând asupra securității naționale, dar și asupra planurilor de afaceri ale operatorilor.

4. Un respondent propune introducerea unei noi acțiuni în trimestru II 2022 privind realizarea unei hărți de acoperire cu servicii fixe pe teritoriul național.

Propunerea este argumentată astfel: O astfel de hartă este necesară pentru evaluarea situației concurențiale din piețele serviciilor fixe, fiind utilă atât în cazul analizelor de piață cât și în cazul procedurii de acordare a ajutoarelor de stat. De asemenea, aceasta este cerută și de Directiva (UE) 2018/1972.

Opinia ANCOM:

În conformitate cu articolul 22 paragraful (1) din Codul european al comunicațiilor electronice o anchetă geografică privind sfera de acoperire a rețelelor de comunicații electronice capabile să ofere servicii de bandă largă va trebui să fie finalizată până la data de 21.12.2023.

ANCOM are în vedere aceste necesități, inclusiv condiționalitățile aferente unui astfel de demers – cu titlu de exemplu, menționăm necesitatea existenței informațiilor privind poziționarea adreselor administrative, la nivel național.

5. Un respondent propune introducerea unei noi acțiuni în trimestru III 2022 privind verificarea acoperirii serviciilor fixe.

Propunerea este argumentată astfel: Ca și în cazul serviciilor mobile, acoperirea serviciilor fixe declarată de către operatori trebuie verificată de ANCOM pentru a se asigura de acuratețea informațiilor. Este necesară alinierea modului de verificare a datelor furnizate de operatorii de servicii mobile și fixe, pentru a asigura un tratament similar.

Opinia ANCOM:

ANCOM are deja în vedere anumite metode de îmbunătățire a obținerii datelor corespunzătoare, atât din partea furnizorilor de rețele și de servicii de comunicații electronice fixe, cât și din partea altor entități. Cu privire la acoperirea cu servicii de comunicații electronice furnizate la puncte fixe, menționăm că există încă în curs de desfășurare unele discuții la nivel european și, în funcție de evoluții, ANCOM va lua în calcul și alte măsuri utile realizării demersului, inclusiv verificarea acoperirii anumitor zone.

6. Un respondent solicită includerea în Planul de acțiuni pentru anul 2022 a proiectului privind stabilirea tarifelor orientative pentru accesul la infrastructura fizică a rețelei de drumuri administrată de Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere S.A. (CNAIR) și infrastructura fizică asociată căilor ferate.

Propunerea este argumentată astfel: Tarifele solicitate în prezent de CNAIR pentru amplasarea de cabluri de fibră optică de-a lungul drumurilor (fără a fi accesată nicio infrastructură) sunt excesive – Anexa nr. 6 a Ordinului ministrului transporturilor nr. 1836/2018² stabilind tarife de 3-6 ori mai mari decât tarifele solicitate de Nectcity Telecom pentru închirierea unei tubete îngropate în canalizația construită pe teritoriul municipiului București. De asemenea, tarife excesive sunt solicitate și în cazul infrastructurii asociate căilor ferate și aeroporturilor, ajungându-se în situația în care accesul la infrastructură reprezintă o parte semnificativă din costurile de dezvoltare.

Opinia ANCOM:

În prezent se află în lucru, la comisiile permanente ale Senatului României, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice (înregistrat la Senatul României cu nr. [L531/2021](#)). La acest proiect de lege au fost formulate amendamente vizând modificarea normei de la art. 26 alin. (1) din Legea nr. 159/2016, respectiv introducerea prevederilor unui art. 26¹ în textul aceluiași act normativ. Prin urmare, având în vedere derularea unor dezbateri parlamentare pe marginea anumitor prevederi vizând aspectele semnalate de respondent, considerăm că nu este oportună inițierea unei acțiuni privind un proiect de determinare a tarifelor orientative, înainte de intrarea în vigoare a proiectului de act normativ sus-menționat.

ANCOM va revizui, după caz, și va prioritiza acțiunile din planul de acțiuni pentru anul în curs după intrarea în vigoare a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice.

7. Un respondent propune introducerea în planul de acțiuni a proiectului de revizuire a Deciziei ANCOM nr. 40/2019 privind condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul la infrastructura fizică realizată de către societatea Nectcity Telecom S.R.L. în baza contractului de concesiune nr. 4390/02.06.2008, încheiat cu municipiul București.

Propunerea este argumentată astfel: Mix-ul de servicii și tarife pe care s-a bazat ANCOM la data analizei precedente s-a schimbat, în ultimii ani ponderea infrastructurii fizice de tip „magistrale cuplate cu branșamente scurte” a scăzut în favoarea infrastructurii fizice de tip „Branșament FTTB”, un serviciu mai scump.

Opinia ANCOM:

Decizia ANCOM nr. 40/2019 face obiectul unui dosar aflat pe rolul Curții de Apel București, chiar respondentul fiind intervenient principal (în interes propriu) în cadrul procesual al acestui litigiu. În acest context, având în vedere necesitatea asigurării unui cadru de reglementare stabil și predictibil, nu considerăm oportună modificarea Deciziei ANCOM nr. 40/2019 înainte de soluționarea litigiului sus-menționat.

În subsidiar, precizăm că eventuala revizuire a Deciziei ANCOM nr. 40/2019 va necesita reanalizarea tuturor condițiilor de acces, implicit a tuturor parametrilor din modelul de calculație a costurilor, nu doar a gradului de ocupare al rețelei.

În consecință, ANCOM respinge propunerea respondentului, de a include în Planul de acțiuni pentru anul 2022 revizuirea Deciziei ANCOM nr. 40/2019.

² Ordinul ministrului transporturilor nr. 1836/2018 pentru aprobarea unor tarife aplicate de Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere - S.A.

8. Un respondent propune completarea Planului de acțiuni astfel încât ANCOM să emită în trim. I 2022 decizia privind procedura și condițiile de emitere a avizului referitor la categoriile de lucrări de construcții cu caracter urgent și tipurile de incidente care afectează furnizarea de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, conform Art. 45 alin. (2) din PL-x nr. 428/2021 privind transpunerea Directivei (UE) 2018/1972.

Propunerea este argumentată astfel: Având în vedere obligația furnizorilor de rețele de comunicații electronice mobile de a asigura acces neîntrerupt la serviciile de urgență precum și transmiterea neîntreruptă a avertizărilor publice, coroborată cu situația apariției unor incidente care afectează furnizarea de rețele și/sau servicii de comunicații electronice sau pentru a înlătura consecințele unui accident, ale unei calamități naturale, ale unui dezastru sau ale unor fenomene meteorologice deosebite, respondentul consideră că decizia ANCOM privind procedura și condițiile de emitere a unui astfel de aviz trebuie aprobată într-un termen rezonabil.

Opinia ANCOM:

Conform art. 45 alin. (2) din proiectul de lege pentru transpunerea Directivei (UE) 2018/1972, termenul pentru emiterea deciziei cu caracter normativ care va reglementa categoriile de lucrări pentru care este necesară emiterea avizului ANCOM, tipurile de incidente care pot afecta furnizarea de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice, precum și procedura și condițiile de emitere a acestuia este de 18 luni de la intrarea în vigoare a acestui act normativ, termen necesar având în vedere complexitatea obiectului de reglementare al acestei decizii.

II. PRECIZĂRI CU PRIVIRE LA MĂSURI INCLUSE ÎN PLANUL DE ACȚIUNI

9. Un respondent propune completarea punctului 26 din Planul de acțiuni al ANCOM referitor la „Adoptarea deciziei privind organizarea procedurii de selecție (stabilirea condițiilor de acordare a drepturilor de utilizare și a regulilor de desfășurare a procedurii de selecție) pentru acordarea drepturilor de utilizare a spectrului radio disponibil în benzile de frecvențe de 700 MHz, 1500 MHz și 3400-3800 MHz pentru furnizarea de rețele publice și servicii de comunicații electronice de bandă largă și a altor acte normative necesare”, astfel încât condițiile de acordare a drepturilor de utilizare și regulile de desfășurare a procedurii de selecție să fie prevăzute inclusiv pentru banda de 2600 MHz FDD, precum și pentru banda de 2300 MHz TDD.

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul susține că motivele acestei completări sunt:

- punerea la dispoziția furnizorilor de rețele publice și de servicii de comunicații electronice a resurselor de spectru necesare pentru implementarea serviciilor de comunicații electronice de bandă largă, inclusiv 5G, la nivel național;
- evitarea teaurizării pasive a spectrului radio, prin nealocarea lui pentru sisteme terestre capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice de bandă largă;
- suplimentarea bugetului de stat prin venituri obținute în urma plății taxei de licență pentru drepturile de utilizare a frecvențelor radio.

Opinia ANCOM:

Cu privire la propunerea primită de a include în procedura de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare a spectrului în benzile de frecvențe de 700 MHz, 1500 MHz și 3400-3800 MHz pentru furnizarea de rețele publice și servicii de comunicații electronice de bandă largă și acordarea drepturilor de utilizare pentru spectrul disponibil în banda de 2600 MHz FDD și în banda de 2300 MHz TDD, ANCOM face următoarele precizări:

După cum se cunoaște, în cursul anului trecut, Autoritatea a decis ca drepturile de utilizare a frecvențelor pentru spectrul disponibil în benzile de 700 MHz, 800 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz să fie acordate prin două proceduri de selecție distincte, astfel:

- o procedură de selecție pentru acordarea de drepturi pe termen scurt, pentru spectrul radio disponibil în benzile de 800 MHz, 2600 MHz și 3400-3600 MHz, rămas neadjudecat în urma procedurilor de selecție anterioare organizate în anii 2012 și 2015;
- o procedură de selecție pentru acordarea de drepturi pe termen lung, pentru spectrul disponibil din benzile de frecvențe nou armonizate pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice de bandă largă, și anume benzile de 700 MHz, 1500 MHz și 3400-3800 MHz.

Având în vedere că procedura de selecție pentru acordarea drepturilor de utilizare în benzile de 800 MHz, 2600 MHz și 3400-3600 MHz a fost organizată recent și că, în urma desfășurării acestei proceduri, a rămas neadjudecată jumătate din cantitatea de spectru disponibil în banda de 2600 MHz FDD, și anume 2x20 MHz, Autoritatea apreciază că, la acest moment, nu există suficient interes din partea pieței pentru spectrul din banda de 2600 MHz FDD și, prin urmare, lansarea unei noi licitații pentru spectrul rămas neadjudecat, într-un termen atât de scurt de la desfășurarea licitației precedente, nu se justifică. Cu toate acestea, Autoritatea își rezervă dreptul de a reanaliza situația, până la momentul adoptării deciziei privind organizarea procedurii de selecție pentru acordarea de noi drepturi în benzile de 700 MHz, 1500 MHz și 3400-3800 MHz, și de a lua o eventuală decizie care să nu excludă posibilitatea includerii spectrului disponibil din banda de 2600 MHz în cadrul viitoarei proceduri de selecție.

În ceea ce privește includerea spectrului disponibil din banda de 2300 MHz TDD în cadrul aceleiași proceduri de selecție, Autoritatea reamintește că, în perioada 21 octombrie – 20 noiembrie 2020, a desfășurat o consultare publică preliminară privind necesitatea și oportunitatea alocării subbenzii 2300-2335 MHz din cadrul benzii 2300-2400 MHz pentru servicii de comunicații electronice pe suport radio de bandă largă.

Opinia majoritară exprimată în cadrul consultării publice a fost aceea că ar fi oportună alocarea întregii benzi 2300-2400 MHz (banda B40(LTE)/n40(NR) conform 3GPP) pentru rețele MFCN, în concordanță cu standardele internaționale și respectiv cu Decizia CEPT/ECC (14)02.

Alocarea parțială a benzii de 2300 MHz, respectiv doar a celor 35 MHz disponibili în subbanda 2300-2335 MHz, pentru furnizarea de rețele MFCN și de servicii de comunicații electronice de bandă largă, nu a fost considerată oportună de majoritatea respondenților, întrucât o lărgime de bandă de doar 35 MHz nu constituie o alocare eficientă de spectru, aceasta fiind insuficientă pentru a asigura oportunități corecte și viabile pentru toți operatorii din piață. Majoritatea respondenților au apreciat că, în eventualitatea în care Autoritatea ar deschide banda de 2300 MHz în scopul utilizării de către rețele MFCN, va fi necesară alocarea întregii benzi, în mod transparent și nediscriminatoriu.

Sinteza răspunsurilor primite în cadrul consultării publice este disponibilă pe pagina de internet a ANCOM³.

Având în vedere opiniile și interesul exprimat cu ocazia consultării în ceea ce privește alocarea spectrului din banda de 2300 MHz, ANCOM a întreprins demersuri în scopul modificării statutului de utilizare a subbenzii 2335-2400 MHz din utilizare în partaj guvernamentală (armată)/ neguvernamentală (G(A)/NG) în utilizare exclusiv neguvernamentală (NG) și al punerii la dispoziție a întregii benzi 2300-2400 MHz pentru furnizarea de rețele MFCN.

Demersurile privind modificarea statutului de utilizare a subbenzii 2335-2400 MHz nu sunt în prezent finalizate. În funcție de rezultatul acestor demersuri, ANCOM va lua o decizie cu privire la alocarea viitoare a spectrului disponibil din banda de 2300 MHz, ținând seama și de necesitățile viitoare de spectru la nivel național pentru servicii de comunicații electronice de bandă largă.

Independent de aceste demersuri, la acest moment Autoritatea apreciază că necesitățile de spectru sunt acoperite de spectrul pus la dispoziție în cadrul procedurii de selecție recent organizate și al viitoarei proceduri de selecție ce va avea loc în cursul acestui an.

³ https://www.ancom.ro/uploads/forms_files/Sinteza_raspunsurilor_alocare_banda_2300_MHz_1608557337.pdf

10. Referitor la punctele 26 și 28 din proiectul Planului de acțiuni un respondent îndeamnă ANCOM să nu abandoneze decizia de a acorda licențe 5G doar în porțiunea 1452-1492 MHz a benzii de 1500 MHz și să evite autorizarea utilizării porțiunii superioare a benzii de 1500 MHz, respectiv a subbenzii 1492-1517 MHz, pentru sisteme mobile terestre, în particular pentru implementarea tehnologiei 5G, din cauza dificultății de a asigura o protecție adecvată la interferențe prejudiciabile a serviciului mobil prin satelit (MSS) care operează în banda adiacentă 1518-1559 MHz.

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul reiterează argumentele prezentate cu ocazia consultării anterioare a documentului „*Poziția ANCOM privind acordarea drepturilor de utilizare a frecvențelor radio disponibile în benzile de frecvențe 694-790 MHz, 790-862 MHz, 1427-1517 MHz, 2500-2690 MHz, 3400-3800 MHz și 24,25-27,5 GHz*”, cu privire la alocarea benzii de 1500 MHz pentru sisteme mobile terestre de bandă largă.

Respondentul accentuează faptul că operațiunile MSS în banda 1518-1559 MHz, care susțin servicii de comunicații critice în România și în întreaga lume (comunicații referitoare la ocrotirea vieții omenești, incluzând în acestea și servicii de siguranță în domeniile maritim și aeronautic, precum și servicii de voce și date pentru misiuni critice pe întregul glob), ar putea fi afectate de interferențe prejudiciabile substanțiale, provenind de la comunicațiile pe suport radio de bandă largă ce vor funcționa în frecvențe sub 1518 MHz, dacă respectivele sisteme de radiocomunicații ar fi introduse fără măsurile de protecție necesare.

În acest sens, respondentul subliniază că banda 1427-1518 MHz este adiacentă benzii 1518-1559 MHz atribuite MSS și că studiile efectuate de UIT și CEPT au demonstrat că utilizarea subbenzii 1492-1517 MHz pentru sisteme 5G prezintă riscul de a afecta semnificativ funcționarea sistemelor MSS care operează în banda adiacentă superioară, din cauza susceptibilității terminalelor MSS la interferențe prejudiciabile cauzate de emisiile în afara benzii ale sistemelor 5G și a supraîncărcării receptorului terminalului MSS.

Respondentul consideră că, în situația în care ANCOM va decide să pună la dispoziția furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice și subbanda 1492-1517 MHz din banda de 1500 MHz, utilizarea frecvențelor din această subbandă ar trebui să facă obiectul unor măsuri suplimentare de asigurare a protecției la interferențe a MSS din banda adiacentă superioară, în conformitate cu recomandările Rapoartelor ECC 263 și 299.

În acest sens, respondentul sugerează o serie de măsuri necesare pentru protecția terminalelor MSS, cum ar fi: asigurarea unei separări în frecvență sub 1518 MHz, limitarea e.i.r.p. a stațiilor de bază 5G în interiorul și în afara blocului alocat, stabilirea unor restricții de implementare a stațiilor de bază în zone critice cum sunt aeroporturile, porturile, căile de navigație interioară, cu impunerea unor limite ale densității fluxului de putere în aceste zone etc.

Opinia ANCOM:

ANCOM ține să reitereze faptul că nu a inclus în viitoarea procedură de selecție banda 1492-1517 MHz, adiacentă benzii de interes pentru MSS, în care terminalele acestui serviciu recepționează semnale radio, doar din considerente ce țin de disponibilitatea ei la nivel național, și nu din motive ce țin de protejarea serviciului mobil prin satelit. De aceea, ANCOM nu va include în documentația de organizare a procedurii de selecție pentru acordarea drepturilor în subbanda 1452-1492 MHz referiri sau aspecte detaliate în clar privind compatibilitatea rețelilor de tip 5G cu terminalele MSS (cu excepția menționării deciziilor CEPT și CE relevante pentru banda în discuție).

Față de observațiile și recomandările primite din partea respondentului în ceea ce privește măsurile suplimentare pe care ar trebui să le impună Autoritatea odată cu punerea la dispoziție în viitor a subbenzii 1492-1517 MHz, în scopul asigurării protecției la interferențe prejudiciabile a terminalelor MSS din banda adiacentă superioară 1518-1559 MHz, ANCOM precizează că a luat notă cu interes de aspectele prezentate și îl asigură pe respondent că, la momentul acordării drepturilor de utilizare a spectrului din subbanda 1492-1517 MHz, va ține cont în mod corespunzător de reglementările aplicabile acestei benzi, inclusiv de rezultatele studiilor desfășurate la nivelul UIT și de concluziile rapoartelor CEPT/ECC privind compatibilitatea între sistemele IMT în banda 1492-1517 MHz (SDL) și MSS în banda adiacentă superioară.

La momentul organizării unei eventuale proceduri de selecție pentru acordarea de drepturi de utilizare în banda de frecvențe 1492-1517 MHz pentru sistemele IMT, ANCOM va avea în vedere implementarea de măsuri adecvate pentru protecția terminalelor MSS care operează în zone critice precum porturile și aeroporturile și va organiza o nouă consultare publică privind condițiile de acordare și utilizare a frecvențelor din subbanda în discuție.

11. Un respondent consideră că o eventuală procedură de selecție organizată în viitor de ANCOM trebuie să fie demarată numai după îndeplinirea cumulativă a următoarelor aspecte: licitarea exclusivă a drepturilor de utilizare a spectrului disponibil la acea dată și finalizarea completă a implementării prevederilor noului Cod european al comunicațiilor electronice în legislația națională, atât la nivelul legislației primare cât și la nivelul legislației secundare.

Totodată, respondentul apreciază că termenele acțiunilor 26, 27, 28 și 31 ar trebui să fie reanalizate și, eventual, prelungite cu unul sau două trimestre.

Propunerea este argumentată astfel: ANCOM trebuie să abordeze această problemă etapizat, în sensul că într-o primă etapă să se finalizeze transpunerea prevederilor noului Cod european al comunicațiilor electronice în legislația primară națională și apoi în legislația secundară, în a II-a etapă, astfel încât cadrul legislativ național să fie coerent și complet armonizat cu directivele europene, pe toate aspectele de interes pentru dezvoltarea pieței de comunicații electronice din România.

Respondentul propune reformularea acțiunii 26 prin utilizarea următoarelor concepte: „spectru disponibil”, acordare de drepturi pe „termen lung” și acordare de drepturi „în avans”, printr-un enunț mai clar pentru operatorii de comunicații electronice, corelat cu legislația în vigoare, atât la nivel european cât și național. În acest context, respondentul susține ca viitoarea procedură de selecție, în care se vor acorda drepturi de utilizare în banda 3400-3800 MHz, să pună la dispoziție numai spectrul radio disponibil la momentul desfășurării procedurii în cauză. Prin *spectru radio disponibil* respondentul înțelege, în acest context, „atât din punct de vedere juridic cât și tehnic, zona de spectru radio pentru care nu există drepturi acordate prin licențe de utilizare a frecvențelor, care să fie valabile la acel moment al procedurii de selecție”.

Nu în ultimul rând, având în vedere complexitatea și noutatea problematicilor din noul Cod european al comunicațiilor electronice ce trebuie transpuse complet în legislația națională, mai ales din punct de vedere al legislației secundare, și ținând cont că acest proces trebuie să urmeze etapele obligatorii de consultare, avizare, aprobare și adoptare prevăzute de practica europeană, respondentul opinează că termenele propuse de ANCOM pentru acțiunile 26, 27, 28 și 31 trebuie reanalizate, operațiune ce poate conduce la o translatăre a acțiunilor cu unul sau două trimestre.

Opinia ANCOM:

ANCOM va respecta drepturile de utilizare a frecvențelor radio în vigoare, însă momentul la care va organiza procedura de selecție ține exclusiv de exercitarea atribuțiilor legale ale Autorității. Cu alte cuvinte, ANCOM poate decide, conform legii, organizarea unei proceduri de selecție prin care va specifica momentul intrării în vigoare a drepturilor de utilizare ce urmează a fi obținute în urma procedurii, moment ce nu poate fi mai devreme de data ajungerii la termen a drepturilor aflate în vigoare la data organizării procedurii.

În situația concretă a benzii de frecvențe 3400-3800 MHz, respondentul știe foarte bine că toate drepturile de utilizare acordate prin licențe de utilizare a frecvențelor radio, valabile la acest moment, expiră la data de 31.XII.2025.

Prin înțelegerea pe care o are asupra noțiunii de „spectru radio disponibil”, explicitată mai sus, respondentul pare a induce totuși ideea că în viitoarea procedură de selecție (ce face obiectul acțiunii nr. 26 din proiectul planului de acțiuni) ar trebui inclusă doar cantitatea de 85 MHz neadjudecată în prezent în banda 3400-3800 MHz. Pe cale de consecință, spectrul ocupat în prezent în banda menționată (315 MHz) ar urma să fie scos la licitație, mergând pe ipoteza respondentului, după ce drepturile în vigoare expiră, adică în 2026 (cel mai devreme). Desigur,

este absolut evidentă nefezabilitatea unei astfel de abordări, în primul rând ca urmare a implicațiilor negative asupra asigurării continuității serviciilor de comunicații electronice de bandă largă, pentru utilizatorii finali ai mai multor rețele publice de comunicații electronice, la nivel național, dar și din alte motive.

Astfel, odată demarată, o procedură de selecție se întinde pe o perioadă de câteva luni, până la momentele de emiteră și intrare în vigoare a licențelor conținând drepturile de utilizare adjudecate, ceea ce ar antrena, tot în scenariul sugerat de respondent, privarea bugetului de stat de resurse financiare provenind din taxa de licență, aferentă drepturilor de utilizare adjudecate, pentru numărul de luni scurse de la momentul expirării licențelor existente până la intrarea în vigoare a noilor drepturi.

După cum se cunoaște de către respondent, organizarea unei proceduri de selecție este un proces amplu și complex în cadrul căruia se parcurge inclusiv o procedură de consultare publică cu întreaga piață de comunicații electronice. În cadrul consultării publice sunt expuse raționamentele avute în vedere de Autoritate și este prezentat *status quo-ul* din bandă sau din benzi. Drept urmare, ANCOM face publice atât drepturile de utilizare aflate în vigoare la data consultării publice, cât și data intrării în vigoare a drepturilor ce urmează a fi parte din procedura de selecție.

Pe de altă parte, Autoritatea reamintește că drepturile de utilizare nu se referă numai la o cantitate de spectru radio într-o bandă de frecvențe dată ci reprezintă un concept mai complex, care include, pe lângă o porțiune (sau porțiuni) de spectru radio, o seamă de condiții tehnice și operaționale asociate subbenzilor alocate, anumite drepturi și obligații, precum și o perioadă de valabilitate. Prin urmare, interpretarea respondentului în legătură cu spectrul radio disponibil, care stă la baza propunerii sale, poate fi văzută și într-un context mai larg, în sensul în care drepturi de utilizare valabile începând cu 2026 pot fi adjudecate chiar de pe-acum, într-o procedură de selecție ce va fi organizată în acest an de către ANCOM, deoarece și acestea reprezintă porțiuni de spectru radio „pentru care nu există drepturi acordate prin licențe de utilizare a frecvențelor, care să fie valabile la acel moment al procedurii de selecție”.

Cu alte cuvinte, scoaterea la licitație în cursul acestui an a unor drepturi de utilizare în banda 3400-3800 MHz valabile pe termen lung, cu intrare în vigoare începând din 2026 – astfel cum ANCOM intenționează să procedeze, de altfel – nu contravine, în definitiv, principiului enunțat de respondent, interpretat însă de manieră flexibilă.

De asemenea, în acest context (ca și în alte situații similare), a supune în mod transparent procedurii de selecție drepturi de utilizare care nu vor intra imediat în vigoare reprezintă o dovadă clară a predictibilității actului de reglementare, deziderat atât de des evocat în numeroase alte ocazii de către părțile interesate în legătură cu activitatea Autorității.

Preocupată constant pentru a asigura vizibilitatea acțiunilor sale, ANCOM va acționa și în acest caz în mod similar cu conduita adoptată cu ocazia unor proceduri de selecție anterioare. Chiar dacă, de această dată, va exista un interval de timp mai mare între desfășurarea procedurii de selecție și intrarea în vigoare a drepturilor de utilizare adjudecate, nu poate fi vorba despre drepturi acordate în avans, așa cum încearcă respondentul să acrediteze ideea, deoarece acestea vor intra în vigoare, astfel cum am arătat mai sus, începând cu 1 ianuarie 2026. Altfel spus, procedura de selecție va fi organizată înainte ca drepturile de utilizare în vigoare la data prezentului material să expire, însă drepturile ce vor face obiectul acestei proceduri vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2026.

Pot fi aduse și alte argumente în context dar ANCOM consideră că o analiză aprofundată a acestor aspecte va fi realizată cu ocazia consultării publice a documentației aferente viitoarei proceduri de selecție.

În concluzie, Autoritatea reiterează faptul că respectă drepturile de utilizare în vigoare, dar modul de organizare al activității autorității de reglementare trebuie să țină cont de un obiectiv important al ANCOM, acela de fructificare continuă a drepturilor de utilizare a spectrului radio disponibil în vederea furnizării de rețele publice și de servicii de comunicații electronice, atât în beneficiul utilizatorilor finali cât și al bugetului de stat.

12. Un respondent propune ANCOM să analizeze oportunitatea implementării în legislația națională a conceptului „spectrum sharing”, menționat în Codul european al comunicațiilor electronice, având ca referință modelul implementat în Germania, în conexiune cu acțiunea nr. 26 din proiectul planului de acțiuni supus consultării publice.

Propunerea este argumentată astfel: În contextul dezvoltării infrastructurilor de comunicații electronice de generație 5G, implementarea în legislația din România a acestui nou concept va contribui la optimizarea costurilor investiționale și operaționale astfel încât să se creeze un cadru național propice pentru o piață dinamică și concurențială.

Modelul acesta este implementat pentru o zonă de spectru dedicată de 100 MHz, adică în sub-banda 3700-3800 MHz, de către reglementatorul german Bundesnetzagentur, care a alocat la nivelul anului 2020 aproximativ 88 de licențe locale în Germania.

Piața de comunicații electronice din România este puternic polarizată, cu o dinamică redusă din punct de vedere al dezvoltării, iar introducerea în legislația din România a noilor concepte menționate în Codul european al comunicațiilor electronice va stimula atât marii operatori cât și pe cei mai mici să facă noi investiții, să crească nivelul de calitate al serviciilor, să fie competitivi, iar în final cetățeanul român să beneficieze de servicii de înaltă calitate și costuri accesibile.

Opinia ANCOM:

Utilizarea în comun a spectrului este un concept nou introdus în legislația europeană⁴ din domeniul comunicațiilor electronice, iar proiectul de lege prin care se intenționează a fi transpusă directiva europeană recunoaște acest lucru. De remarcat însă că utilizarea în comun a spectrului radio nu vine fără preocupări semnificative în ceea ce privește protejarea concurenței în domeniul comunicațiilor electronice ori preocupări legitime în ceea ce privește eventuale interferențe prejudiciabile între utilizatorii de spectru radio (titulari ai drepturilor de utilizare). În plus, utilizarea în comun a spectrului este circumstanțiată și de existența unui acord obligatoriu al părților implicate, aspect deosebit de important întrucât presupune ca părțile implicate să se asigure că resursele de spectru radio sunt utilizate în mod eficient și fără a se produce interferențe prejudiciabile utilizatorilor din cadrul acordului.

Ca atare, utilizarea în comun a spectrului radio depinde de o serie de condiții ce trebuie asigurate și anume: utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio, protejarea concurenței și inovarea, nefiind posibilă utilizarea în comun a spectrului dacă cerințele menționate anterior nu sunt avute în vedere. Altfel spus, utilizarea în comun a spectrului poate fi o opțiune validă doar în măsura în care nu există indicii că o astfel de utilizare ar afecta concurența în domeniu și doar în cazul în care nu vor exista interferențe prejudiciabile între utilizatorii de spectru radio.

În ceea ce privește preluarea exemplului german pentru sub-banda 3700-3800 MHz, furnizat de respondent, Autoritatea consideră că – pentru structurarea discuțiilor și o abordare coerentă, ordonată a analizelor pe diverse problematici – aspectul în cauză nu poate fi tratat în contextul considerațiilor pe marginea proiectului Planului de acțiuni pe anul 2022 ci ulterior, la momentul consultării publice a documentației pentru viitoarea procedură de selecție în cadrul căreia vor fi puse la dispoziție inclusiv drepturi de utilizare pe termen lung în banda de frecvențe 3400-3800 MHz.

În consecință, ANCOM roagă respondentul să revină cu propunerea sa cu ocazia derulării consultării publice amintite mai sus.

13. Referitor la chestionarul adresat pieței naționale de comunicații electronice privind oportunitatea acordării unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio pentru furnizarea de rețele publice de tip MFCN, în benzi peste 24 GHz („milimetrice”), și actualizarea corespunzătoare a Documentului de poziție adoptat de ANCOM anterior pentru banda de 26 GHz (acțiunea nr. 29 din proiectul planului de acțiuni supus

⁴ Articolul 2 punctul 26, articolul 45 paragraful (2) litera e), articolul 46 paragrafele (1) și (2), articolul 47 paragraful (2) din Directiva (UE) 2018/1972.

consultării publice), un respondent apreciază că, în demersurile viitoare de elaborare a strategiei de administrare a spectrului pentru banda de 26 GHz, ANCOM ar trebui să țină cont atât de drepturile de utilizare a spectrului radio în vigoare în prezent, în baza licențelor de utilizare a frecvențelor radio în serviciul fix valabile până în anul 2026, cât și de nevoile din ce în ce mai mari ale operatorilor de a dispune de noi resurse de spectru radio pentru dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice ce utilizează tehnologia 5G.

Totodată, respondentul propune, în acest context, menținerea alocărilor existente în serviciul fix în banda de 26 GHz, pentru aplicații de tip legături punct-la-punct, și alocarea unei subbenzi dedicate rețelelor de tip MFCN pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice de bandă largă.

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul susține că este nevoie de o abordare flexibilă din partea ANCOM pentru politica de spectru radio în banda de 26 GHz, un scenariu optim fiind, în opinia sa, alocarea mixtă în banda de 26 GHz a unei porțiuni de spectru dedicate pentru aplicații de tip legături punct-la-punct și a unei porțiuni de spectru dedicate exclusiv rețelelor MFCN. Aceasta din urmă, consideră respondentul, ar putea fi analizată de ANCOM pentru implementarea conceptului de *utilizare în comun a spectrului radio* (în engleză *spectrum sharing*) introdus prin Codul european al comunicațiilor electronice, pe același principiu descris și propus mai sus pentru sub-banda 3700-3800 MHz (cu referire la situația din Germania).

Opinia ANCOM:

Potrivit articolului 54 paragraful 1 din Directiva (UE) 2018/1972, statele membre au sarcina de a efectua anumite demersuri în vederea asigurării unui calendar coordonat de acordare a drepturilor de utilizare în anumite benzi de frecvențe radio. Astfel, „[...] pentru sistemele terestre capabile să furnizeze servicii pe suport radio de bandă largă, dacă este necesar pentru a facilita implementarea 5G, statele membre iau toate măsurile adecvate pentru:

(a) [...]

(b) a permite utilizarea a cel puțin 1 GHz din banda de 24,25 – 27,5 GHz, cu condiția să existe dovezi clare ale cererii pe piață și ale absenței unor constrângeri semnificative pentru migrarea utilizatorilor actuali sau eliberarea benzii.”

Banda de frecvențe 24,25 – 27,5 GHz (banda de 26 GHz) este alcătuită din trei benzi de frecvențe cu istoric de reglementare și statut de utilizare diferit: 24,25 – 24,5 GHz, 24,5 – 26,5 GHz și 26,5 – 27,5 GHz.

După cum este bine cunoscut, banda 24,5 – 26,5 GHz este atribuită în mod tradițional în România serviciului fix, conform TNABF în vigoare, și este desemnată pentru legături punct-la-punct în baza unui aranjament de canale radio consacrat.

Pentru a clarifica aspectele, pertinente de altfel, care îl preocupă pe respondent, Autoritatea profită de această ocazie pentru a preciza că acea cantitate de un GHz menționată în actul legislativ unional se va materializa în țara noastră prin banda 26,5 – 27,5 GHz, venind astfel în întâmpinarea doleanțelor manifestate de respondent și în consonanță cu obiectivele formulate de acesta.

Cu alte cuvinte, într-o primă etapă, numai banda de frecvențe 26,5 – 27,5 GHz va face obiectul analizei de oportunitate în cadrul demersului de introducere a rețelelor MFCN în banda de 26 GHz, astfel cum acesta este prevăzut în acțiunea nr. 29 din proiectul planului de acțiuni.

În legătură cu propunerea respondentului ca ANCOM să adopte, pentru banda 26,5 – 27,5 GHz, o abordare similară celei avute de autoritatea de reglementare din Germania pentru banda 3700-3800 MHz, Autoritatea apreciază că acest subiect nu poate fi tratat în contextul considerațiilor pe marginea proiectului Planului de acțiuni pe anul 2022 ci ulterior, la momentul consultării publice a unor documente ce vizează utilizarea viitoare a benzii de frecvențe 24,25 – 27,5 GHz (de exemplu, chestionarul ce face obiectul acțiunii nr. 29 ori proiectul documentului de poziție actualizat referitor la utilizarea în România a benzii amintite).

De aceea, ANCOM roagă respondentul să revină cu propunerea sa cu ocazia derulării consultărilor publice viitoare pe tema de interes.

14. Referitor la punctul 33 al proiectului de plan de acțiuni, un respondent observă că ANCOM nu a menționat un plan pentru aplicarea unei benzi de gardă între utilizările din banda de 2100 MHz și banda adiacentă superioară utilizată de EAN (European Aviation Network), solicitând ca, în conformitate cu Raportul ECC 298, orice autorizare nouă pentru sisteme 5G în banda de 2100 MHz să includă în licență o condiție prin care să impună operatorului coordonarea cu EAN în scopul soluționării problemelor de interferențe prejudiciabile care ar putea apărea și al atenuării riscurilor pentru serviciile aeronautice pentru misiuni critice.

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul precizează că benzile de frecvențe adiacente superior benzii de 2100 MHz, respectiv 1980-1995 MHz pereche cu 2170-2185 MHz, sunt utilizate pentru EAN în România și în toată Europa și că utilizările din aceste benzi trebuie protejate. Acesta subliniază că stațiile de bază 5G care emit în banda 2110-2170 MHz ar putea prejudicia operațiunile MSS pentru aeronave care operează în EAN, în special stațiile de bază instalate în apropierea aeroporturilor mari. Respondentul face trimitere la Raportul ECC 298 care tratează aceste aspecte, incluzând următoarele precizări (în secțiunea A.2.4):

„Atribuirea MSS imediat adiacentă superior benzii de 2100 MHz [utilizată de rețele mobile/fixe (MFCN)] este utilizată pentru aplicații EAN. Prin urmare, singura posibilă interferență din partea stațiilor de bază ale rețelelor MFCN poate apărea în timp ce receptorul MSS dintr-un avion este la sol. Dacă este necesară o protecție suplimentară, aceasta poate fi realizată prin aplicarea procedurii de coordonare pentru stațiile de bază MFCN instalate în jurul aeroporturilor, în locul unei benzi de gardă obligatorii pentru țările CEPT”.

Opinia ANCOM:

Cu privire la propunerea respondentului, ANCOM face precizarea că, la momentul consultării Planului de acțiuni al Autorității pe anul 2022, toate cele patru licențe de utilizare a frecvențelor acordate în banda de 2100 MHz au fost prelungite până la data de 31 decembrie 2031. Condițiile tehnice de utilizare a frecvențelor incluse în licențe au fost actualizate în conformitate cu prevederile Deciziei Comisiei Europene nr. (UE) 2020/667, nefiind impuse restricții suplimentare pentru protecția MSS din benzile adiacente 1980-1995 MHz/2170-2185 MHz, față de cele prevăzute în Decizia CE.

În situația apariției unor interferențe prejudiciabile asupra receptoarelor MSS generate de stațiile de bază MFCN, ANCOM va lua măsurile care se impun în vederea eliminării acestora și a reducerii riscului de apariție a unor astfel de interferențe în viitor.

15. Trei respondenți apreciază inițiativa Autorității de revizuire a Deciziei ANCOM nr. 551/2012 privind stabilirea tarifului de utilizare a spectrului, cu modificările și completările ulterioare (acțiunea nr. 27), și susțin necesitatea reducerii tarifului de utilizare a spectrului.

De asemenea, unul dintre cei trei respondenți propune, în mod punctual, ca ANCOM să aibă în vedere reducerea tarifului de utilizare a spectrului pentru infrastructurile existente și nou dezvoltate care deservește zonele rurale și să analizeze posibilitatea reducerii parțiale sau eliminarea tarifului de utilizare a spectrului pentru o perioadă de grație (de 1-3 ani) pentru noile infrastructuri MFCN dezvoltate în zone defavorizate și/sau în zone albe din România.

Propunerea este argumentată astfel: Respondenții susțin necesitatea reducerii tarifului de utilizare a spectrului pe seama mai multor considerente: nivelul actual (absolut sau prin raportare la diverse baze, precum tarifele similare în alte state membre), impactul asupra investițiilor, paragraful 11 al punctului 7.1 din Anexa la Hotărârea Guvernului nr. 429/2019 pentru aprobarea

Strategiei 5G pentru România⁵ sau reducerea decalajului urban-rural în materie de infrastructuri MCFN.

Respondentul care s-a referit la zonele rurale și zonele albe menționează că propunerea sa încurajează dezvoltarea infrastructurilor MCFN în benzi licențiate în zonele respective și contribuie la reducerea decalajului existent între mediul urban și cel rural.

Opinia ANCOM:

În primul rând, obligația de plată a tarifului de utilizare a spectrului radio este stabilită prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare. Acest tarif este perceput pentru utilizarea unui bun aflat în proprietatea publică a statului – *frecvențele radio* – și în administrarea ANCOM, orice derogare urmând a fi realizată numai prin acte normative de nivelul legii.

În al doilea rând, apreciind că interesul respondenților pentru revizuirea Deciziei ANCOM nr. 551/2012 va asigura o consultare publică bogată în argumente, date și informații, care să sprijine procese decizionale optime, ANCOM reiterează angajamentul în materie, exprimat în repetate rânduri⁶.

De asemenea, folosim acest prilej pentru a reține că acțiunea ANCOM este realizată și în contextul aplicării de către România a Setului comun de instrumente pentru conectivitate al Uniunii Europene, respectiv al Foii de parcurs privind implementarea acestuia⁷.

În cele din urmă, menționăm că informațiile și analizele ANCOM infirmă informațiile furnizate anterior de un respondent privind nivelurile tarifului de utilizare a spectrului în unele state europene.

16. În legătură cu acțiunea nr. 27 din proiectul planului de acțiuni supus consultării publice (revizuirea Deciziei ANCOM nr. 551/2012 privind stabilirea tarifului de utilizare a spectrului, cu modificările și completările ulterioare), un respondent propune completarea anexei deciziei amintite, în sensul că la capitolul II „Serviciul fix”, punctul 1 „Linii de radioreleu (legături punct la punct)”, poziția 1.4 „Tarif pentru stații de radioreleu cu frecvențe de emisie cuprinse între 1 GHz și 57 GHz” să fie introdus un tarif distinct pentru canale radio cu lărgime de bandă asignată ≤ 40 MHz.

Propunerea este argumentată astfel: Motivele invocate de respondent pentru propunerea sa rezidă în existența unor benzi de frecvențe, atribuite serviciului fix și desemnate pentru linii de radiorelee, în care sunt disponibile canale radio cu lărgime de maxim 40 MHz. Respondentul opinează că tariful de utilizare a spectrului pentru stațiile de radioreleu ce utilizează astfel de canale radio ar trebui să fie cât mai precis stabilit, pe baza cantității efective de spectru utilizat.

În acest fel, consideră respondentul, va fi promovată competitivitatea și vor fi maximizate obiectivele statutare ale ANCOM, în vederea îndeplinirii angajamentelor României asumate prin Foaia de parcurs privind conectivitatea.

Opinia ANCOM:

Cu privire la cele semnalate, Autoritatea constată că propunerea nu vizează acțiunea în sine, astfel cum este înscrisă în proiectul planului de acțiuni, deoarece nu se opune desfășurării acesteia și nici nu aduce în discuție elemente care să afecteze demersul respectiv, astfel cum a fost avansat de Autoritate (de exemplu, modificarea termenului de realizare, eventuală corelare cu

⁵ „Progresul tehnologic în modurile în care rețelele mobile utilizează frecvențele radio, precum și noile provocări în perspectiva dezvoltării masive a rețelelor 5G, sunt de natură să recomande o re-gândire a modelelor actuale de tarifare a utilizării spectrului radio într-o abordare pro-competitivă, care ar trebui să conducă decisiv la reducerea acestora.”

⁶ Cel mai recent, în septembrie 2021, punctul III.1 din [Sinteza Observațiilor la documentația procedurii de selecție competitive în vederea acordării unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 800 MHz, 2600 MHz și 3400-3600 MHz](#)

⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/connectivity-toolbox-member-states-develop-and-share-roadmaps-toolbox-implementation>

alte acțiuni deja incluse sau nu în proiectul planului de acțiuni supus consultării publice, eventuale critici aduse fundamentării acțiunii sau obiectivelor strategice urmărite).

În fapt, propunerea respondentului vizează un element specific, punctual, referitor la conținutul Deciziei ANCOM nr. 551/2012.

De aceea, pentru structurarea discuțiilor și o abordare coerentă, ordonată a analizelor pe diverse problematici, ANCOM consideră că propunerea în cauză nu poate fi tratată în contextul considerațiilor pe marginea proiectului Planului de acțiuni pe anul 2022 al Autorității și ulterior, la momentul consultării publice pentru viitorul proiect de decizie ce va modifica Decizia ANCOM nr. 551/2012.

Prin urmare, ANCOM roagă respondentul să revină cu propunerea sa cu ocazia derulării consultării publice pentru proiectul de decizie mai sus menționat.

17. Un respondent consideră că armonizarea legislației secundare trebuie să fie rezultatul unui proces de colaborare între industrie și ANCOM, ținând cont de sensul și scopul urmărit în cadrul legislației primare. Totodată, acesta susține necesitatea prevederii unor termene de intrare în vigoare care să permită modificarea corespunzătoare a proceselor și sistemelor interne ale furnizorilor.

Propunerea este argumentată astfel: Planul de acțiuni propus de Autoritate conține o arie foarte largă de măsuri care au un impact semnificativ asupra industriei, atât pe termen mediu cât și pe termen lung. Modul în care aceste măsuri vor fi adoptate și transpuse în practică va influența dezvoltarea pieței naționale de comunicații electronice.

Opinia ANCOM:

După cum se cunoaște, toate proiectele de decizii ale ANCOM au fost supuse procedurii de consultare publică conform legii, de-a lungul timpului.

Este de la sine înțeles că aceeași modalitate de abordare va fi utilizată și la revizuirea legislației secundare.

18. Trei respondenți solicită prevederea unui termen de 4-6 luni pentru intrarea în vigoare a noului format de raportare a datelor statistice privind piața comunicațiilor electronice, cu ocazia modificării Deciziei ANCOM nr. 333/2013 privind raportarea unor date statistice de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

Propunerea este argumentată astfel: Având în vedere că modificarea Deciziei ANCOM nr. 333/2013 este programată în trim. II 2022 (acțiunea nr. 19 din Planul de acțiuni) și că acțiunea nr. 20 menționează că raportarea aferentă sem. I 2022 se va face conform deciziei revizuite, respondenții apreciază că nu este fezabilă punerea în practică, ținând cont că este necesară o perioadă de minim 4-6 luni pentru implementarea noului format de raportare, acesta implicând mai multe faze: definirea cerințelor, realizarea modificărilor de natură IT, verificarea corectitudinii rapoartelor emise.

Opinia ANCOM:

Raportul de date statistice aferent semestrului I 2022 se va realiza pe baza datelor statistice raportate de furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice în baza deciziei privind raportarea datelor statistice ce va fi în vigoare la data respectivă.

Procesul de revizuire a deciziei privind raportarea datelor statistice (acțiunea nr. 19) va include o procedură de consultare publică, în cadrul căreia vor fi consultate inclusiv termenele de raportare. Bineînțeles că, în funcție de magnitudinea modificărilor avute în vedere, ca și în cazul revizuirilor anterioare, ANCOM va ține cont de noile resurse necesare furnizorilor pentru a realiza raportările și va propune termene care să asigure atât un grad înalt de respectare a obligațiilor, cât și o satisfacere rezonabilă a nevoilor de date în acest domeniu.

Prin urmare, în acest moment considerăm că nu este necesară modificarea detaliilor acțiunii nr. 20.

19. Un respondent precizează că susține atât formatul acțiunii nr 21 din proiectul planului de acțiuni, astfel cum a fost propus de către ANCOM, cât și menținerea în continuare a actualului format de raportare către Autoritate a localităților în care se furnizează efectiv rețele publice terestre la punct fix sau cu mobilitate limitată ori servicii de comunicații electronice destinate publicului prin intermediul acestora, astfel cum acest format este prevăzut în Anexa 1 a Deciziei ANCOM nr. 987/2012 privind regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice.

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul este de părere că această activitate (prevăzută de Decizia ANCOM nr. 987/2012) produce efecte benefice pentru dezvoltarea pieței de comunicații electronice din România, iar formatul de raportare trebuie menținut.

Opinia ANCOM:

Autoritatea mulțumește respondentului pentru observație și pentru manifestarea susținerii pentru demersul propus.

Totodată, menținerea formatului de raportare pentru anul 2022 nu influențează modificarea formatului de raportare pentru anii ulteriori. Cel mai probabil, noul format de raportare va fi analizat odată cu revizuirea Deciziei ANCOM nr. 987/2012 privind regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice și, respectiv, revizuirea Deciziei ANCOM nr. 333/2013 privind raportarea unor date statistice de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

20. Doi respondenți solicită clarificări cu privire la acțiunea nr. 9 din Planul de acțiuni al ANCOM, respectiv „Revizuirea pieței de gros corespunzătoare serviciilor de acces la puncte fixe de calitate superioară”.

Propunerea este argumentată astfel: Enunțul acțiunii prezintă date exprimate ambiguu și care nu oferă informații necesare formulării unui punct de vedere.

Opinia ANCOM:

Scopul acțiunii nr. 9 din Planul de acțiuni este evaluarea necesității definirii și, după caz, definirea piețelor relevante de gros susceptibile de reglementare ex ante în ceea ce privește serviciile de acces de calitate superioară/furnizarea de capacitate dedicată, precum și analizarea situației concurențiale pe piețele astfel definite, în sensul determinării eventualelor furnizori cu putere semnificativă, și stabilirea măsurilor de reglementare necesare pe piețele analizate, pornind de la situația concurențială pe piețele cu amănuntul corespunzătoare.

Piața serviciilor de furnizare a capacității dedicate la nivel de gros (piața nr. 2 din Recomandarea Comisiei Europene (UE) 2020/2245⁸) corespunde pieței serviciilor de acces la puncte fixe de calitate superioară (piața nr. 4 din Recomandarea Comisiei Europene 2014/710/UE), respectiv pieței serviciilor de linii închiriate – segmente terminale (piața nr. 6 din Recomandarea Comisiei Europene 2007/879/CE). Comisia Europeană a menținut această piață în lista piețelor susceptibile de reglementare ex ante în urma realizării unei analize a piețelor cu amănuntul corespunzătoare din statele membre ale Uniunii Europene și a identificării problemelor concurențiale pe aceste piețe, în absența unor reglementări ex ante la nivelul piețelor de gros, adăugându-se explicații suplimentare cu privire la faptul că piața produsului cuprinde, în principal, serviciile de linii închiriate – segmente terminale, precum și alte servicii de comunicații electronice capabile să ofere o capacitate dedicată utilizatorilor finali persoane juridice de mari dimensiuni.

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H2245&from=EN>

Așadar, piața de gros corespunzătoare serviciilor de acces la puncte fixe de calitate superioară se referă la serviciile de furnizare de capacitate dedicată pe piața de gros (inclusiv la serviciile de linii închiriate) care asigură, în principal, furnizarea pe piața cu amănuntul de servicii de comunicații electronice la puncte fixe de o calitate superioară⁹ categoriei de clienți – persoane juridice (în general, de mari dimensiuni).

21. Un respondent propune ca ANCOM să ia în considerare în Planul de acțiuni pentru anul 2022 analiza pieței furnizării accesului de tip „bit stream” și la bucla locală constituită pe suport fibră optică, în scopul furnizării de servicii de comunicații electronice în banda largă, să identifice operatorii dominanți și să impună obligațiile prevăzute de lege.

Propunerea este argumentată astfel: Respondentul consideră că este necesară intervenția ANCOM pentru a stimula dezvoltarea competiției și a împiedica abuzurile de putere.

Opinia ANCOM:

În conformitate cu art. 96 alin. (1) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor electronice, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare, ANCOM are obligația de a efectua analize pe piețele relevante și de a notifica proiectele de măsuri corespunzătoare Comisiei Europene, Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC) și autorităților naționale de reglementare în comunicații din celelalte state membre ale Uniunii Europene, în termen de trei ani de la adoptarea unor măsuri anterioare privind piețele respective¹⁰.

Având în vedere că precedentă analiză de piață cu privire la piețele relevante corespunzătoare serviciilor de acces la puncte fixe de calitate superioară¹¹ a avut loc în anul 2020, ANCOM va evalua necesitatea revizuirii definițiilor piețelor relevante identificate, a situației concurențiale, precum și necesitatea impunerii de remedii specifice pe piețele respective cel mai devreme începând cu anul 2023.

De asemenea, precizăm că ANCOM monitorizează continuu evoluțiile de pe piață, inclusiv prin prisma posibilelor modificări semnificative ale condițiilor concurențiale de piață care ar putea necesita intervenția Autorității mai devreme decât perioada inițială avută în vedere.

În ceea ce privește observația cu privire la analiza serviciilor de acces la internet în bandă largă furnizate prin intermediul suportului de fibră optică, în primul rând, este important de menționat că, în conformitate cu dispozițiile art. 92 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, Autoritatea trebuie să țină cont de recomandarea Comisiei Europene privind piețele de produse și servicii din sectorul comunicațiilor electronice ale căror caracteristici pot justifica impunerea unor obligații specifice în sarcina furnizorilor de rețele sau de servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă pe piață („piețe susceptibile de reglementare *ex ante*”), precum și de instrucțiunile Comisiei Europene pentru efectuarea analizelor de piață și determinarea puterii semnificative pe piață, în conformitate cu cadrul de reglementare comunitar pentru rețele și servicii de comunicații electronice.

⁹ Serviciile de comunicații electronice de calitate superioară furnizate la punct fix sunt acele servicii de comunicații electronice destinate, de regulă, utilizatorilor finali – persoane juridice care au nevoie de o serie de caracteristici avansate ale acestora, cum ar fi disponibilitatea permanentă, o capacitate de transmisie transparentă și nepartajată, cu o serie de parametri de calitate predefiniți, la viteze simetrice. De exemplu: servicii de linii închiriate – circuite totale, servicii de tip rețele virtuale private (VPN) furnizate peste conexiuni de acces simetrice și garantate.

¹⁰ Cinci ani, conform proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor electronice și pentru stabilirea unor măsuri de facilitare a dezvoltării rețelelor de comunicații electronice.

¹¹ https://www.ancom.ro/uploads/forms_files/ANCOM_Pozitia_mk3a_3b1607936702.pdf

Astfel, cu privire la **suportul de fibră optică**, ANCOM a realizat, la punctul 3.2.1. din documentul de poziție, analiza de substituibilitate între serviciile de acces asimetric la internet în bandă largă la puncte fixe pentru toate tipurile de suporturi/tehnologii de acces utilizate, considerând că serviciile de acces asimetric la internet în bandă largă furnizate prin intermediul tehnologiilor/suporturilor ADSL, VDSL, cablu coaxial, cablu UTP/FTP, **fibră optică**, tehnologii mobile dedicate exclusiv utilizării în locații fixe și radio (FWA/BWA) sunt substituibile din punctul de vedere al cererii și, prin urmare, fac parte din aceeași piață relevantă a produsului. Prin urmare, furnizarea serviciilor de acces la internet în bandă largă prin intermediul acestui suport a fost luată în considerare în cadrul analizei de piață menționate.

22. Un respondent solicită comunicarea raportului privind monitorizarea respectării obligațiilor privind accesul la internetul deschis (Regulamentul (UE) nr. 2015/2120). De asemenea, respondentul solicită autorității impunerea unor măsuri de reglementare a serviciilor de interconectare (peering), în baza prevederilor aceluiași regulament.

Referitor la observația primită cu privire la raportul de monitorizare a respectării obligațiilor privind accesul la internetul deschis (Regulamentul (UE) nr. 2015/2120), precizăm că toate rapoartele naționale anuale sunt publicate pe site-ul ANCOM, la secțiunea „Industrie” – „Comunicații electronice”. În speță, raportul aferent anului 2021 poate fi descărcat de la adresa https://www.ancom.ro/rapoarte-net-neutrality_5955.

Totodată, facem precizarea că Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 nu reglementează în mod direct contractele de interconectare. Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 face referire la serviciile de acces la internet, protejează utilizatorii finali și furnizorii de conținut și servicii în calitatea lor de utilizatori finali atâta vreme cât folosesc serviciile de acces la internet pentru a-și distribui conținutul către alți utilizatori finali. Serviciul de interconectare este un serviciu distinct față de serviciul de acces la internet. Furnizorul serviciului de acces la internet este obligat să ia toate măsurile necesare, inclusiv atunci când încheie contracte de interconectare în vederea prestării serviciului anterior menționat, astfel încât să se asigure că respectă toate prevederile legale și că utilizatorului final i se respectă toate drepturile conferite prin Regulamentul (UE) nr. 2015/2120.

În principiu, contractelor de interconectare li se aplică alte prevederi legale, totuși, în cazuri excepționale, este posibil ca ANCOM să ajungă să analizeze și aceste contracte în măsura în care acestea ar putea avea ca efect limitarea drepturilor utilizatorilor finali stipulate la art. 3(1) din Regulament sau eludarea prevederilor acestuia.

Totodată, precizăm că vitezele aferente serviciilor de acces la internet sunt transparente, putând fi verificate de abonați prin intermediul procedurilor de măsurare a vitezei serviciului de acces la internet. Pentru mai multe detalii puteți consulta și Ghidul BEREC privind implementarea Regulamentului privind accesul la internetul deschis (paragrafele 5 și 6) disponibil la adresa https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/guidelines/9277-berec-guidelines-on-the-implementation-of-the-open-internet-regulation.